

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET

**MEĐUNARODNA NAUČNA KONFERENCIJA
*RUMUNISTIČKE I RUSINISTIČKE STUDIJE –
STANJE, IZAZOVI I PERSPEKTIVE***

Knjiga rezimea

13. april 2024, Filozofski fakultet, Novi Sad

2024

UNIVERSITATEA DIN NOVI SAD
FACULTATEA DE FILOSOFIE

**CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ INTERNAȚIONALĂ
*STUDII ROMÂNEȘTI ȘI RUTENE –
ACTUALITATE, PROVOCĂRI ȘI PERSPECTIVE***

Volum cu rezumate

13 aprilie 2024, Facultatea de Filosofie, Novi Sad

2024

Izdavač:

Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu
www.ff.uns.ac.rs

Za izdavača:

Prof. dr Ivana Živančević Sekeruš, dekan

Urednik:

Prof. dr Laura Spăriosu

Naučni odbor:

Prof. dr Ivana Živančević Sekeruš, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Prof. dr Marina Puja Badesku, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Prof. dr Mihajlo Fejsa, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Prof. dr Marijana Dan, Univerzitet u Beogradu, Srbija
Prof. dr Oktavija Nedelku, Univerzitet u Bukureštu, Rumunija
Prof. dr Ana Pliškova, Univerzitet u Prešovu, Slovačka
Prof. dr Olena Duc Fajfer, Univerzitet u Krakovu, Poljska
Prof. dr Florin-Joan Căbanu, Univerzitet Etveš Lorand u Budimpešti, Mađarska
Prof. dr Marijana Ljavinec, Univerzitet u Budimpešti, Mađarska
Prof. dr Oliviu Felekan, Univerzitet u Klužu, Rumunija
Prof. dr Dajana Felekan, Univerzitet u Klužu, Rumunija
Prof. dr Danijel-Sorin Vintila, Univerzitet u Regensburgu, Nemačka
Prof. dr Florina-Marija Bačila, Zapadni univerzitet u Temišvaru, Rumunija
Doc. dr Minerva Trajlović Kondan, Univerzitet u Beogradu, Srbija
Dr Hristina Andonovska, Institut za makedonski jezik „Krstе Misirkov“ u Skoplju, Makedonija

Organizacioni odbor:

Prof. dr Laura Spăriosu, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Prof. dr Virđinija Popović, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Doc. dr Ana Rimar Simunović, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Doc. dr Aleksandar Mudri, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Msr Marinike Mozor, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Msr Đura Miočinović, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Sara Mendrea, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Suzana Milošević, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Magdalena Kožokar, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

ISBN

978-86-6065-837-3

URL

<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2024/978-86-6065-837-3>

Editat de:

Facultatea de Filosofie, Universitatea din Novi Sad
www.ff.uns.ac.rs

Sub egida:

Prof. univ. dr. Ivana Živančević Sekeruš, Decan

Editor:

Prof. univ. dr. Laura Spăriosu

Comitetul științific:

Prof. univ. dr. Ivana Živančević Sekeruš, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Prof. univ. dr. Marina Puia Bădescu, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Prof. univ. dr. Mihajlo Fejsa, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Prof. univ. dr. Mariana Dan, Universitatea din Belgrad, Serbia
Prof. univ. dr. Octavia Nedelcu, Universitatea din București, România
Prof. univ. dr. Anna Plíšková, Universitatea din Prešova, Slovacia
Prof. univ. dr. Olena Duc Fajfer, Universitatea din Cracovia, Polonia
Prof. univ. dr. habil. Florin-Ioan Ciobanu, Universitatea „Eötvös Loránd” din Budapesta, Ungaria
Prof. univ. dr. Mariann Lyavinecz, Universitatea din Budapesta, Ungaria
Prof. univ. dr. habil. Oliviu Felecan, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România
Prof. univ. dr. habil. Daiana Felecan, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România
Conf. univ. dr. Daniel-Sorin Vintilă, Universitatea din Regensburg, Germania
Conf. univ. dr. Florina-Maria Băcilă, Universitatea de Vest din Timișoara, România
Lect. univ. dr. Minerva Trailovici Condan, Universitatea din Belgrad, Serbia
Dr. Hristina Andonovska, Institutul Limbii Macedonene „Krstе Misirkov“ din Skopje,
Macedonia

Comitetul de organizare:

Prof. univ. dr. Laura Spăriosu, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Prof. univ. dr. Virginia Popović, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Lect. univ. dr. Ana Rimar Simunović, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Lect. univ. dr. Aleksandar Mudri, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Drd. Mariničă Mozor, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Drd. Đura Miočinović, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Sara Mândrea, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Suzana Milošević, Universitatea din Novi Sad, Serbia
Magdalena Cojocar, Universitatea din Novi Sad, Serbia

ISBN

978-86-6065-837-3

URL

<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2024/978-86-6065-837-3>

Daniel-Sorin Vintilă

University of Regensburg, Germany

daniel_sorin_9@yahoo.com

COMPONENTA CENTRAL-EUROPEANĂ A LITERATURII ROMÂNE

Writers belonging to cultures once subordinated to the Austrian Empire displayed a dual attitude towards the Center: both rejection and nostalgia. These circumstances are translated into a multitude of cultural, behavioral, "psychological"/psycholiterary features, as well as a wide range of literary procedures. S. Titel, L. Rebreanu, Camil Petrescu, Gib Mihăescu, D. Kis, Herta Müller, M. Crnjanski, L. Ciocârlie et al. are writers who lived the moment of the disintegration of the Empire, with all that this meant for the European literature, in general, and for the literature of the Banat region, in particular. Through this study we try to capture how the writers analyze the history of the nations they belong to and the local perception of the Center (administration, religion, political leaders). Also, how they relate to themes such as exile, migration, the trauma of being separated from the place of birth. The presence of the Danube as a link of the central-European space (but also of other hydronyms and toponyms) is in our attention, just as we pay attention to the aesthetic dimension.

Key-words: Romanian Literature, Central European Literature, Migration, Nostalgia, Danube.

Marina Puia Bădescu

Universitatea din Novi Sad, Serbia

Facultatea de Filosofie

marinapb@ff.uns.ac.rs

**DE LA LECTORAT, CATEDRĂ, LA
DEPARTAMENTUL DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ -
IERI, ASTĂZI, MÂINE**

Această lucrare prezintă studiile de Limba română la Facultatea de Filosofie a Universității din Novi Sad, de la înființarea Lectoratului (1974), Catedra (1981), Departamentul de limba și literatura română, înființat în anul 2002, care există până astăzi. În anul 1995, Consiliul Profesoral a aprobat desfășurarea de cursuri pentru studenți care nu sunt vorbitori nativi de limba română, ca grup experimental. Începând cu anul școlar 2002/03, Catedra s-a transformat în Departamentul de limba și literatura română, cu două programe de studii 2003/04: Catedra de limba și literatura română – ca limbă maternă și Lectoratul de limba română - ca limbă străină/nematernă (în februarie 2007, acest program de studii este desființat). În anul 2008, a fost acreditat, noul plan și program, având un singur program de studii - Limba și literatura română ca limbă maternă, cu posibilitatea înscrierii studenților care nu sunt vorbitori nativi ai limbii române. Misiunea principală a Departamentului, a avut și are ca scop, de la înființare și până în prezent, formarea de cadre didactice cu înaltă calificare, pentru predarea limbii și literaturii române în școlile generale, medii și licee, precum și cadre de specialitate: jurnaliști, traducători, bibliotecari, lectori în mass-media, lectori și redactori în case de editură și instituții culturale, aspirând la afirmarea limbii române, limba în care a fost scrisă o pagină importantă în cultura europeană, dorind să păstreze tradiția acestei limbi, literaturi și culturi în acest mediu.

Cuvinte-cheie: Lectoratul de limba română, Catedra, Departamentul de limba și literatura română, limba română - ca limbă maternă/nematernă.

Михайло Фейса

Универзитет у Новим Садзе, Сербиа

Филозофски факултет

fejsam@gmail.com

ОД ЛЕКТОРАТУ, ПРЕЙГ КАТЕДРИ, ПО ОДЗЕЛЕНЕ

Одзелене за русинистику у Новим Садзе започало як Лекторат за руски язык и литературу, хтори основани 1. септембра 1972. року, кед Юлиан Рамач избрани за лектора за руски язык. Три роки познейше, 1. децембра 1975. року Юлиан Тамаш избрани за асистента рускей литератури. Рамач и Тамаш робели у рамикох Катедри за русийски язык и литературу. Лекторат за руски язык и литературу постал часц Института за педагогию 1979. року. Студийна група руского языка и литератури на Институту за педагогию основана 12. априла 1981. року. Юлиан Тамаш избрани за шефа студийней групи. Перша генерация студентох уписана академского 1981/1982. року. Кед Юлиан Тамаш избрани за доцента, основана Катедра за руски язык и литературу (1983). У тим периодзе почали робиц Ксения Сегеди, Янко Рамач и Михайло Фейса, а створени и условия за полни штиророчни студийи. На початку функционованя Катедри студенти студирали руски язык и литературу ведно зоз сербскогорватским языком и югославянску литературу. З оглядом на то же руска популация мала, Катедра за руски язык и литературу уключовала мале число студентох. Наставники на Катедри за руски язык и литературу почали робиц у окремих обставиных, у смислу же перше мушели науково описац свойо предмети и аж вец их могли преподавац на университетским уровню. То резултовало зоз публикованьом даскелїх капиталних творох од винїмно велького значеня за русинистику и славистику.

Ключни слова: Лекторат за руски язык и литературу, Катедра за руски язык, литературу и културу, Одзелене за русинистику, Руснаци, образование на руским языку, факултативна настава.

Mihaela Albu

Asociația Culturală „Carmina Balcanica”, România
malbu47@gmail.com

CAETE DE DOR. METAFIZICĂ ȘI POEZIE (1951-1960) – O REVISTĂ DE REFERINȚĂ A EXILULUI ROMÂNESC

Activitate culturală a primei etape a exilului românesc, în care includem publicistica literară s-a constituit ca un „antidot” față de producția literară din țară, ideologizată total în anii sovietizării. La trei ani de la încetarea celei dintâi reviste literare din exil, *Luceafărul* (1948 și 1949), o nouă publicație românească apărea la Paris – *Caiete de dor*, editată de Virgil Ierunca (la numerele 1 – 7, alături de Constantin Amărieuței).

Prin simpla comparație cu revista anterioară, această nouă publicație se dovedește a fi un pas înainte. Progresul rezidă în atragerea de noi nume și mai ales publicarea unor articole mult mai numeroase și de reală substanță. Cuprinsul noii reviste este foarte complex, iar prin rubricile și titlurile articolelor dă o imagine nu numai asupra genurilor abordate, dar și asupra diversității domeniilor și a preocupărilor intelectualilor români aflați în exil la acea dată.

În lucrarea noastră facem o prezentare exhaustivă a revistei, scoțând în evidență valoarea acesteia nu numai între publicațiile exilului, dar și pentru că în paginile ei au apărut poezii, fragmente de proză, studii și cronici literare semnate de unii dintre cei mai importanți scriitori români – Mircea Eliade, Vintilă Horia, Al. Busuioceanu, dar și alții care vor aduce o substanțială contribuție culturală — Constantin Amărieuței, Ion Pârvulescu, Victor Buescu, Yvonne Rossignon, Pierre Emmanuel ș.a.

Scrierile celor din exil, precum și inedite ale unor importanți scriitori din țară (Ion Barbu, Mircea Vulcănescu, E. Lovinescu ș.a.) se constituie drept o sursă bibliografică de cert interes până azi.

Cuvinte-cheie: exil, presă literară, scrieri inedite, scriitori, jurnaliști.

Христина Андоновска

Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, Скопје, Република Македонија
hristina_andonovska@yahoo.fr

ЗА НЕКОИ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СО ГЛАГОЛОТ *ИМА* / *А АВЕА* ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК И ВО РОМАНСКИОТ ЈАЗИК

Глаголот *ИМА* / *А АВЕА* е интересен за јазично проучување не само од морфолошко-синтаксички аспект, туку и од фразеолошки аспект. Предмет на наша анализа ќе бидат фразеологизмите (фразеолошките изрази) во македонскиот јазик и во романскиот јазик во чиј состав влегува глаголот *ИМА* / *А АВЕА* и именка што означува дел од човековото тело, на пример: *има глава* / *a avea cap*, *има око (очи)* / *a avea ochi*, *има јазик* / *a avea limbă*, *има уста* / *a avea gură*, како и *има добро срце* / *a avea inimă bună*, *има остар јазик* / *a avea limbă ascutită*, *има голема уста* / *a avea gură mare*, *има долга рака* / *a avea mână lungă* итн.

Со користење на компаративно-контрастивен метод при анализата ќе направиме паралела на македонските и на романските фразеологизми со глаголот *ИМА* / *А АВЕА*, притоа изделувајќи ги сличностите и разликите меѓу двата јазика.

Клучни зборови: фразеологизми, *ИМА* / *А АВЕА*, македонски јазик, романски јазик, компаративно-контрастивен метод.

Anita Andreica

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

anitaandreica@gmail.com

**DIVERSITATEA ANTROPONIMICĂ DIN ROMANUL REBRENIAN
PĂDUREA SPÂNZURAȚILOR – MĂRTURIE A
SPIRITULUI CENTRAL-EUROPEAN**

Registrul onomastic al personajelor din romanul *Pădurea spânzuraților*, scris de Liviu Rebreanu, stă sub pecetea diversității. Opera publicată în anul 1922 se înscrie în ideologia inovației literare central-europene de la începutul secolului XX, care a fost influențată din punct de vedere istoric, politic și social de ideea de pluralitate, înțelesă ca multietnicitate și multiculturalitate.

Numele personajelor, percepute ca instrumente literare aparținând recuzitei narative a autorului, stau drept mărturie unui demers estetic și cultural, dar și istoric și social, de surprindere a spiritului specific veacului. Întrebuintarea de către prozator a unor antroponime care reflectă fenomenul multilingvistic și multietnic nu este un act întâmplător, ci o particularitate a unei mentalități literare inovatoare care încearcă, sub diferite aspecte, să surprindă condiția/criza identitară sau existențială a popoarelor Europei Centrale.

Lucrarea caută să evidențieze faptul că inventarul antroponimic al operei, format din nume românești, maghiare, slave sau germane, diferite ca origine și sens, devine în mod simbolic o parte integrantă a unei ideologii auctoriale cu specific central-european, în spiritul începutului de veac XX.

Studiul folosește o metodologie de investigare specifică lingvisticii, criticii literare și culturale, într-o perspectivă transdisciplinară.

Cuvinte-cheie: nume, diversitate, multietnicitate, spirit central-european.

Florina-Maria Băcilă

Universitatea de Vest din Timișoara, România

florina_bacila@yahoo.com

**(NE)CUVÂNTUL ȘI CREAȚIA ARTISTICĂ ÎNCHINATĂ DIVINITĂȚII
ÎN POEZIA LUI TRAIAN DORZ**

Lucrarea de față își propune să continue cercetarea (concretizată și în alte studii publicate anterior) cu privire la relația dintre câmpul semantic al *tăcerii* în poezia lui Traian Dorz, un concept fundamental pentru opera sa lirică, și actul creației artistice, având în vedere experiențele spirituale care au marcat decisiv traseul existențial al autorului. Vom evidenția faptul că absența / imposibilitatea transpunerii trăirilor și a mărturisirilor (proprii eului auctorial) în cuvinte obișnuite sau în versuri reprezintă, în realitate, o manieră aparte de comunicare cu Divinitatea, ca manifestare a sentimentului sacralității, în afara căreia legătura sufletului cu Dumnezeu (în dimensiunea teluricului, dar și în perspectiva eternității) ar fi de neconceput.

Cuvinte-cheie: stilistică, poezie mistico-religioasă, construcție textuală, (ne)cuvânt, Traian Dorz.

Ioana Banaduc

Universitatea de Vest din Timișoara, România

ioana.banaduc@e-uvv.ro

PERSPECTIVE EVOLUTIVE ÎN BANATUL ISTORIC

Demersul propus are ca scop surprinderea activismului cultural al dascălilor, de la manifestările din cadrul reuniunilor de învățători, la apariția presei pedagogice moderne, evidențiindu-se cauzele și consecințele unei evoluții specifice a acesteia, ca și importanța ei pentru cultura românească. În complementaritatea lor, aceste forme de manifestare intelectuală sunt stimulate de convingerea de sorginte iluministă că prin educație, învățământ în limba maternă, viața poporului se va îndrepta, având exemplul altor țări europene. Conștiința profesională a cadrelor didactice, apanaj al acestor acțiuni, începe să se afirme prin inițiativa de a constitui o presă de specialitate în limba română. Lucrarea își asumă o perioadă de mare fervoare a culturii românești, a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul celui al XX-lea, fiind vorba de *occidentalizarea* acesteia. Analiza presei cu preocupări pedagogice se dovedește importantă și pentru evidențierea cadrului istoric al cercetării, Banatul, regiune cu specific multiethnic, profund marcată de problemele afirmării românității.

Cuvinte-cheie: Banat, activism cultural, presa cu preocupări pedagogice.

Mihaela Bărbieru

Universitatea din Craiova, România

Facultatea de Științe Sociale, Institutul de Cercetări Socio-Umane din Craiova

„C.S. Nicolăescu-Plopșor”, Academia Română

mihaela.barbieru@edu.ucv.ro

COTELE DE GEN: ÎNCERCĂRI DE APLICARE ÎN SPAȚIUL POLITIC ROMÂNESC

Prezentul studiu realizează o analiză a încercărilor de aplicare a cotelor de gen în politica românească și o evidențiere a decalajelor deloc de neglijat în raport cu statele vestice ale Uniunii Europene. Scopul studiului este de a evidenția rezultatele înregistrate în urma acțiunilor partidelor de a nominaliza un număr cât mai mare de femei pe locuri eligibile. De asemenea, se vor analiza încercările de introducere a cotelor de gen în legislația românească și se va evidenția participarea femeilor la viața politică din perspectiva realităților cu care societatea românească se confruntă. Studiul se bazează pe cercetarea calitativă, care presupune analiza literaturii de specialitate și a documentației aferente, și pe cercetarea cantitativă, care pune la dispoziție date statistice referitoare la reprezentarea femeilor în politica românească, precum și grafice comparative din care se radiografiază o imagine clară a subreprezentării acestora în spațiul politic românesc.

Cuvinte-cheie: cote de gen, subreprezentare, femei, partide politice, participare.

Sebastian-Dragoș Bunghez

Societatea de Științe Istorice din România

sbunghez@gmail.com

ROMÂNIA ȘI BALCANII LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX, ÎN DEZBATERILE PARLAMENTULUI ȘI MEMORIILE DIN EPOCĂ

La începutul secolului XX România urmărea în Peninsula Balcanică câteva obiective: menținerea *statu-quo*-ului sau măcar a echilibrului balcanic, precum și obținerea unui statut favorabil pentru aromânii care locuiau în Peninsula Balcanică. Românii se temeau de mărirea teritorială a Bulgariei pe seama Imperiului Otoman, deoarece credeau că dacă Bulgaria ar deveni prea puternică, ar putea ataca și România, pentru a recupera Dobrogea, pe care mulți bulgari o socoteau pământ istoric bulgăresc.

Balcanii au revenit adesea în dezbaterile Parlamentului de la București, în perioada 1900-1906 fiind discutate mai ales problema statutului aromânilor din Imperiul Otoman și violențele la care erau supuși aceștia de naționaliștii greci, pentru a se declara și ei greci.

O discuție amplă despre Balcani a avut loc în Parlament în 1908. Vorbitorii au salutat revoluția „Junilor turci” și declararea independenței Bulgariei, care nu leza interesele României.

Problemele balcanice au fost discutate în Parlament și în 1912-1913, după izbucnirea războaielor balcanice. După încheierea victorioasă a celui de-al doilea război balcanic și discuția referitoare la pacea de la București, problemele de politică internă, apoi cele legate de Primul Război Mondial au dus la estomparea interesului față de problemele balcanice, care au fost mult mai puțin abordate în Parlament în perioada 1914-1918.

Consultarea memoriilor politicienilor români din această perioadă este și ea interesantă, fiindcă dezvăluie dedesubturi nediscutate în Parlament.

Cuvinte-cheie: România, Parlament, memorii, Balcani, politică.

Silvia-Maria Chireac
Universitat de València, Espagna
silvia.chireac@uv.es

TRANSFER LINGVISTIC: OPINIILE STUDENȚILOR ROMÂNI DESPRE TRADUCEREA DIN L1 ÎN L2 IN ASPECTELE GRAMATICALE ȘI LEXICALE

Lucrarea de față este un studiu care descrie și analizează opiniile studenților români cu L1 română, despre predarea-învățarea traducerii inverse în aspectele gramaticale și lexicale. La studiu au participat 30 de studenți români, care au fost intervievați. Interviuurile au fost transcrise și ulterior analizate. Datele au fost analizate plecând de la teoria transferului lingvistic de la o limbă la alta și de la opiniile studenților cu privire la procesul de predare-învățare al traducerii. Rezultatele conduc la concluzia că, dată fiind apropierea dintre limbile romanice aflate în contact, traducerea din L1 în L2 poate duce la erori gramaticale și semantice. De asemenea, se recomandă profesorilor să participe la cursuri de formare în domeniul traducerii din L1 în L2 pentru a dobândi metode și instrumente pedagogice și metodologice pe care să le poată transmite studenților lor.

Cuvinte-cheie: traducere, limbi romanice, procesul de învățare, formarea profesorilor, educația profesorilor.

Rozalia Colciar

Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”

al Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca, România

rozaliac@yahoo.com

PORECLE REFLECTATE ÎN COMENTARIILE METALINGVISTICE (PE BAZA NALR)

Lucrarea noastră urmărește informațiile de natură onomastică oferite de comentariile metalingvistice ale informatorilor (exprimate, de obicei, în legendele hărților din atlase), în cadrul anchetelor dialectale, mai precis, *poreclele* („numele de batjocură”). Ca și folosirea ironiei, porecla este unul dintre mecanismele de tip pragmatic la care apelează vorbitorul pentru criticarea sau ridiculizarea diferitelor aspecte neconforme cu normele și tiparele specifice mentalității tradiționale, fie că este vorba despre aspecte legate de corpul uman, fie de comportamente. Aceste forme onomastice neoficiale, cu conținut afectiv, exprimate prin mecanisme lingvistice precum apelativul, metafora sau metonimia, sunt analizate semantic și structural. Ele au la bază termeni care trimit la: caracteristici fizice – de ex., *Damblagilă* (NALR–Mold. Bucov, I, h. 47 leg./530), *Chiorovină* (NALR–Ban., I, h. 30 leg./22), *Gușății de la Muscél* (NALR–Olt., I, h. 83 leg./993); caracteristici psihice, morale sau comportamentale, inclusiv defecte de vorbire – *Limba* „vorbește mult” (NALR–Mold. Bucov, I, h. 50 leg./509), *Săsă* (NALR–Ban., I, h. 57 leg./45); faună – *Córbea* (NALR–Mold. Bucov, I, h. 9 leg./667), *Păpăgál* ‘peltic’ (NALR–Olt., I, h. 57 leg./937), *Viézure* „únu căre-i mic” (NALR–Criș., IV, h. 672 leg./174) ș. a. Structural, se remarcă preferința pentru un singur termen, dar se întâlnesc și porecle care au la bază cuvinte compuse sau expresii, precum: *Ciolănósu-Porcósu* (NALR–Mold. Bucov, I, h. 66 leg./551), *Musteáță plină de mătreață* (*idem*, h. 41 leg./508), *Láie făr-o mánă* (NALR–Ban., I, h. 120 leg./63) etc. Poreclele analizate reflectă relațiile sociale dintre membrii comunității, dar și creativitatea denominatorilor.

Cuvinte-cheie: poreclă, comentariu metalingvistic, atlas lingvistic, conținut afectiv, mentalitate tradițională.

Лидија Чолевић

Универзитет у Букурешту, Румунија

Факултет за стране језике и књижевности

lidijacolevic@yahoo.com

УНИВЕРЗИТЕТСКА НАСТАВА СРПСКОГ ЈЕЗИКА У БУКУРЕШТУ: ПОГЛЕД У БУДУЋНОСТ

На основу вишегодишњег лекторског искуства, осврт на актуелне прилике и препоруке за унапређење наставе српског као страног језика у румунској средини, помоћи ће у дугорочној перспективи која изискује неопходност израде јединствене платформе за све српске лекторате у свету. Естетским увидима у историју, књижевност, културу, традицију, монархију, религију, дипломатију, као и у постулате модерне епохе, слика румунско-српских константи, грађена током времена у различитим историјским периодима, због своје трајне важности, треба да (п)остане значајан део приоритета државне, образовне и културне политике. У ужем смислу, када се узме у обзир дихотомија, словенска/несловенска средина, као један од предуслова за очување српског језичког, књижевног и културног идентитета у Букурешту, увидело се да је интерес за изучавањем модерног романског језика какав је румунски врло подстицајан.

Кључне речи: Универзитет у Букурешту, лектор за српски језик, румунска култура, румунско-српски односи.

Simona Constantinovici

Universitatea de Vest din Timișoara, România

Facultatea de Litere, Istorie și Teologie

simona.constantinovici@e-uvv.ro

DOUĂ LEXEME CONEXE: *NATURĂ* ȘI *VEGETAL* ÎN FILOSOFA LUI EMIL CIORAN

În filosofia lui Emil Cioran, două lexeme-pivot, *natură* și *vegetal*, creează rețele de semnificație complexe. Identificarea contextelor în care aceste unități de limbă conexe apar și situarea lor în orizontul unor câmpuri semantice predilecte constituie etape preliminare ale acestui studiu, urmate de o analiză din perspectivă stilistică. Importante vor fi două criterii: frecvența și disponerea lexemelor la nivel frastic. *Vegetal* nu este, prin definiție lexicografică, un termen filosofic. Dacă ar fi să-l certificăm potrivit acestui criteriu, el se plasează în cu totul altă configurație, care ține eminent de botanică și de toate subcategoriile pe care le generează această încadrare specializată. Asocierea lui *vegetal* cu lexeme care definesc realități abstracte, de tipul *aspirație*, *dor*, *melancolie*, *nostalgie*, *regret* și *moarte*, angajează constant discursul cioranian pe axa contrastului semantic. *Natură*, în schimb, cu care lexemul *vegetal* este asociat *ab origine*, și-a creat, începând cu Aristotel, o vastă istorie. Caracterul polisemic al acestui cuvânt îl transformă într-o unitate fundamentală. Niciun vocabular filosofic n-ar putea să facă abstracție de un element funcțional, care stă la baza tuturor lucrurilor. Natura este de „orientare ontică”, este „fire” (a lucrurilor), substanță generică, impuls creator. Martin Heidegger îl considera „cuvântul fondator al gândirii inaugurale” (cf. Cassin 2020: 827). Emil Cioran, în primele scrieri, vorbește despre „natura intrinsecă a ființei” (Cioran I, CA, 2012: 194) sau invocă existența unor „dimensiuni de natură în suflet” (Cioran I, AG, 2012: 851). Așadar, ceea ce va rezulta din acest demers ar putea constitui o veritabilă addenda la deja existentul *Dicționar de termeni cioranieni*.

Cuvinte-cheie: Cioran, filosofie, natură, vegetal, lexic.

Diana-Maria Dimirache (Rist)

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

Centrul Universitar Nord din Baia Mare

diana_dimirache@yahoo.com

IPOSTAZE IDENTITARE FEMININE ȘI ONOMASTICA ÎN EPOPEEA LUI VERGILIUS

Deseori personajele literare ascund, dincolo de canonul și tiparele estetice, ipostaze identitare identificabile în realitatea epocii care le-a generat, rolul lor fiind de a camufla un mesaj satiric sau de a comunica simbolic anumite reprezentări ale arhetipurilor sociale. Acest artificiu este utilizat cu măiestrie de Vergilius în *Eneida*, pentru a prezenta alegoric diferite tipologii feminine din epoca lui Augustus, susceptibile de a deschide incitante trasee hermeneutice. În acest context, abordarea noastră va ține cont atât de semantica interpretativă și de exegeza literară, cât și de analiza onomastică, eterogenitatea abordării generând o analiză literară complexă, care va excava un întreg strat de simboluri și de semnificații și va elucida dimensiunea socială și culturală, submersă în trama epopeii. *Eneida* oferă un vast material onomastic feminin și o serie de personaje cantonate în realitatea mentalului colectiv, înglobând modele culturale invariante sau motive recurente.

Analiza simbonimelor poate articula anumite finalități literare, grefate pe un mesaj ce ascunde sensuri istorice și mitice. Lucrarea își propune să identifice mecanismele psihosociale și literare de atribuire a numelor personajelor feminine și să evidențieze valențele culturale și estetice ale acestora. Ca metode și procedee, vom aborda interdisciplinaritatea și vom utiliza instrumentarul sociolingvisticii, al antroponimiei, al stilisticii și al criticii literare.

Cuvinte-cheie: femeie, simbonime, epopee, mitonime.

Róbert Fancsali

Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary
robert.fancsali@gmail.com

**ȘTEFAN BĂNULESCU, A PREDECESSOR OF ROMANIAN MAGICAL REALISM /
ȘTEFAN BĂNULESCU, UN PRECURSOR AL REALISMULUI MAGIC ROMÂNESC**

In my presentation I will attempt to prove that Ștefan Bănulescu's novel can be considered a predecessor of Romanian magical realism. The topic covered here is part of a larger work. In my doctoral thesis, I discuss Eastern and Central European magical realism and, modifying somewhat the main theses of the international literature, I believe that Filip Florian's first two novels and the works of László Darvasi and Ádám Bodor from Hungarian literature can be well integrated into this trend and can be mentioned alongside García Márquez or Rushdie. My reformulation of the definition is a prose-poetic approach, and the presence or absence of the fantastic (like any other thematic element) in a work is a secondary consideration. Instead, I will consider narratological and spatial poetics, and I will take as a key concept the *magical atmosphere*. The role of anecdotic narration is important, since a typical characteristic of the magical realist narrator is the self-reflexive role reminiscent of a chronicler. Equally fundamental is the *magical causality*, which is a departure from the usual logic. It is characterised by a dense network of motifs and symbols, and the use of myth-making procedures. The treatment of space is also typical, but the world represented here always refers to and reminds the reader of our own Central European world. I believe that Ștefan Bănulescu's prose excels in all the aspects listed here, and I will try to present this to the audience with examples close to the text.

Keywords: magical realism, narratology, Ștefan Bănulescu, magical atmosphere, magical causality.

Daiana Felecan

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

Centrul Universitar Nord Baia Mare

daiana18felecan@yahoo.com

Simona Konradi

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

Centrul Universitar Nord Baia Mare

simona_konradi@yahoo.com

TIPURI DE DISCURS GENERATOARE DE CUNOAȘTERE PRIN STUDIUL LIMBII ȘI AL LITERATURII ROMÂNE

Întemeiată pe gânduri, cuvinte și experiențe, cunoașterea umană conectează ființa la realitate și la sine, într-o perspectivă holistică, unificatoare. Din acest punct de vedere, studiul limbii și al literaturii române devine ofertant atunci când este abordată o varietate de tipuri discursive, care permit realizarea inferențelor multiple. Asocierea discursului literar cu cel nonliterar, a discursului artistic cu cel științific sau religios creează contexte inedite de învățare, care pot transforma cunoștințele în cunoaștere. Observarea temelor prin mai multe filtre de percepție plasează lectura și înțelegerea textului într-o nouă dinamică, iar exercițiul reflexiv asupra limbajului stimulează atât sfera cognitivă, cât și pe cea emoțională sau imaginarul elevilor.

În prezentul articol ne propunem să *valorificăm diferite tipuri de discurs* pentru a potența multiplicarea sensurilor și construcția unui orizont de așteptare care să rezoneze cu dimensiunile realității de astăzi. Pentru atingerea scopurilor vizate ne vom folosi de conceptele următoarelor domenii ale cunoașterii: literatură, lingvistică, artă, religie, fizică.

Cuvinte-cheie: discurs, cunoaștere, unificare, interdisciplinaritate, percepție.

Oliviu Felecan

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România
Centrul Universitar Nord Baia Mare
olifelecan@yahoo.com

Adelina Emilia Mihali

Institutul de Lingvistică și Istorie Literară „Sextil Pușcariu”,
Academia Română, Filiala Cluj-Napoca, România
mihaliadelina@gmail.com

PRENUME ROMÂNEȘTI ȘI UCRAINESE – ÎNTRE TRADIȚIE ȘI INOVAȚIE

Studiul de față analizează sociolingvistic prenumele din zona transfrontalieră a râului Tisa, între Ucraina și România, respectiv Transcarpatia și Maramureș. Corpusul lucrării este alcătuit din prenumele extrase din *Registrele de stare civilă. Nașteri* și din cele parohiale din două localități din dreapta Tisei, Slatina și Biserica Albă, ambele cu populație majoritar românească, respectiv din localitățile cu populație majoritar ucraineană din stânga Tisei, Rona de Sus, sau cu populație mixtă: Sighetu Marmației.

Cercetarea are ca scop identificarea interferențelor antroponimice dintre cele două etnii, români, respectiv ucraineni. Articolul vizează stabilirea frecvenței, a gradului de conservare a prenumelor tradiționale și a factorilor care stau la baza dinamicii acestora în cele două arii investigate, căutând răspunsuri la următoarele întrebări: 1) Care sunt prenumele frecvente în comunitatea ucraineană din stânga Tisei, respectiv în comunitatea românească din dreapta Tisei?; 2) Care este ponderea prenumelor românești/occidentale în rândul ucrainenilor, respectiv a românilor din Transcarpatia?; 3) Care sunt factorii care au determinat conservarea/înnoirea registrului antroponimic în arealul cercetat?. Analiza dinamicii prenumelor, pe baza metodelor lingvistice și statistice, oferă o imagine de ansamblu asupra efectelor pe care migrația și „moda” le are în alegerea numelui nou-născutului, raportul dintre tradiția și inovația antroponimică, precum și relația dintre identitatea etnică și deschiderea spre Occident.

Cuvinte-cheie: prenume, român, ucrainean, dinamică, inovație.

Silvia Giurgiu

Universitatea din Zagreb, Croația
silviagiurgiu@outlook.com

VIATA PRIVATĂ ȘI EXERCIȚIILE DE CONVERSAȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ CA LIMBĂ STRĂINĂ

Interacțiunea verbală care asigură exersarea competenței de comunicare în cadrul lecțiilor de limbi străine presupune, nu de puține ori, divulgarea unor informații personale cum ar fi vârsta, familia, chiar statutul social sau convingerile. Teoretic, spațiul lecției este unul public, iar răspunsul la aceste întrebări conduce automat la diseminarea unor informații personale în spațiul public, deci implicit la prelucrarea unor date personale care în prezent intră sub incidența GDPR. În această lucrare intenționez să abordez tema datelor personale ca resursă didactică din trei unghiuri diferite. În primul rând voi aplica un chestionar pentru a analiza gradul de confort al studenților puși în fața acestui tip de cerințe (în unele situații a vorbi despre sine poate fi văzut drept un privilegiu). În al doilea rând, voi analiza comparativ trei manuale de limba română, scoțând în evidență modul în care se raportează la problematica personal/ impersonal în formularea întrebărilor pentru exercițiile de conversație. În final mă voi opri la metoda argumentării (impersonale) și a jocurilor de rol ca alternative la discuțiile care privesc, într-o oarecare măsură, aspecte ale vieții private. Voi încerca să analizez oportunitățile dar și riscurile pe care aceste metode alternative le comportă.

Cuvinte-cheie: conversație, GDPR, argumentare, debate.

Raluca Giurgiulescu

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

Centrul Universitar Nord Baia Mare, Facultatea de Litere

ralucabm@yahoo.com

**DEVENIRI RUTENE DE IERI ȘI DE AZI –
APOCALIPSA RUSINĂ DE FRANCISC OSCAR GAÁL**

Etnicitatea, apartenența etnică au reprezentat dintotdeauna elemente ce necesită abordări din cele mai complexe, capabile să surprindă atât particularități istorice, cât și pe cele sociale și culturale. Mișcarea de renaștere a identității rutene din spațiul central est-european are rădăcini vechi, dar a cunoscut o dezvoltare considerabilă în anii nouăzeci, după căderea Cortinei de Fier. Buna comunicare între rutenii aflați în teritorii statale diferite, coroborată cu demersuri politice specifice și cu promovarea unor activități culturale, au dus la o nouă etapă în afirmarea distinctă a identității rutene.

Deși are conștiința teoriei rutenismului, prezentul studiu nu este unul de tip filo-rutean, ci își propune să analizeze critic un demers literar întreprins de un scriitor aparținând acestei etnii. Dat fiind faptul că obiectul cercetării îl constituie un roman de tip istoric, *Apocalipsa rusină* de Francisc Oscar Gaál, conectarea cu anumite elemente ce țin de istoria rutenilor devine inevitabil o componentă teoretică a cercetării. Dincolo de nivelul receptării istorice, care conferă o viziune de tip ontic și care generează refacerea unei epoci, studiul urmărește elemente de poetică a romanului, de comparatism literar, precum și de identificare a mecanismelor de lectură obiectivă.

Cuvinte-cheie: cultură, etnie, poetică, istorie, dezvăluire.

Mihaela Livia Guleș

Universitatea de Vest Timișoara, România

Facultatea de Litere, Istorie și Teologie

mihaela.gules77@e-uvv.ro

TABACOVICI – O FAMILIE DE ARHITECȚI CENTRAL EUROPEANĂ

Această comunicare/studiu de caz se va concentra pe o traversare prin trei generații de arhitecți, ai familiei Tabacovici. Amintim că familia Tabacovici este una reprezentativă pentru sârbii din părțile Aradului și a dat importanți intelectuali care au activat în Europa Centrală. Avem o primă generație cea a fraților Aleksander și Milan, primul este cel care moare de tânăr și îl determină pe al doilea să îi calce pe urme și să ducă mai departe ideile și dorințele sale, a doua generație este a fiului lui Milan Tabacovici, Dura/Derde care preia ștafeta de la tatăl său iar a treia generație este la fel de renumită și recunoscută mai ales în spațiul fostei Iugoslavii, și este reprezentată de către nepotul lui Milan Tabacovici: Predrag Ristić.

A scrie despre o familie și mai ales una care o istorie de a lungul a două secole este un angajament serios și care presupune o muncă de cercetare laborioasă, de interpretare și contextualizare a datelor găsite.

Ca metode de cercetare voi folosi: documentarea, cercetarea celor deja scrise , posibilitatea unor interviuri cu persoane care știu/dețin informații/date importante.

Scopul acestui demers este a prezenta locul pe care familia Tabacovici îl ocupă în istoria și cultura locală a Aradului și a zonei acesteia, a Banatului, Serbiei și cu influențele pe întreg teritoriul estic al fostului Imperiu Habsburgic.

Rezultatele acestui studiu de caz vor aduce noi informații despre familia Tabacovici, vor completa informațiile deja știute oferind o imagine de ansamblu complexă și completă acoperind un gol al istoriografiei.

Cuvinte-cheie: arhitectură, familie, Tabacovici, Arad, Novi Sad.

Adriana Ieremciuc

Universitatea de Vest din Timișoara, România
adriana.ieremciuc@e-uvt.ro

ANTROPOMORFISMUL ÎN ROMANELE COLETTIENE TRADUSE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Sidonie-Gabrielle Colette, alias Colette, a fost o scriitoare modernistă din spațiul francez, care a rămas în contemporaneitate grație textelor sale pline de substanță. Chiar dacă romanele concepute sunt concentrate într-un număr limitat de pagini, Colette lasă la suprafață o aparentă facilitate, care voalează, în fapt, realități absconse. Textele sale pot fi supuse unor analize plurivalente, relevând, în fond, profunzimea cugetului său.

Lucrarea de față își propune să urmărească importanța animalierului în romanele sale traduse în limba română: *Hoinara*, *Duo*, *Chéri* și *Sfârșitul lui Chéri*. Considerându-le superioare ființelor umane, Colette realizează o veritabilă enciclopedie în paginile sale de literatură, inventariind tot regnul animalier – de la micile insecte, până la mamiferele impunătoare. În romanele menționate, identificăm comparații animaliere care au scopul de a le atribui personajelor caracteristicile necuvântătoarelor cu care se realizează asemuirea. Din tot inventarul bestial, *câinele* și *pisica* ocupă o poziție fruntașă. Din contextele în care sunt antrenate aceste mamifere se desprinde un veritabil corolar de senzații și stări umane, precum *răbdarea*, *naivitatea*, *curiozitatea*, *afectivitatea*, *spiritul meditativ* ș.a. Acestea vor fi exemplificate, în vederea concatenării acelor invariante care oferă specificitate scriiturii colettiene.

În felul acesta, ne propunem să demonstrăm cum textele lui Colette evocă intimitatea sa cu micile creaturi, simpatia pentru acestea și dorința de a le înțelege, manifestată până în punctul în care scriitoarea pune semnul echivalenței între personaje, reprezentări ale ființei umane, și animalier.

Cuvinte-cheie: antropomorfism, animalier, Colette, romane.

Silvia Ilić

Pedagoški zavod Vojvodine, Novi Sad, Srbija

silvija@pzv.org.rs

POTREBE NASTAVNIKA U FUNKCIJI EFIKASNE PRIMENE IKT ALATA U NASTAVI U OSNOVNIM ŠKOLAMA U VOJVODINI

Razvoj i optimalna primena informaciono-komunikacione tehnologije (IKT) predstavlja jedan od elemenata razvoja i napretka u različitim segmentima društva. IKT, pod kojom se podrazumeva prenos i upotreba svih vrsta informacija, kao i sva tehnička sredstva koja omogućavaju komunikaciju i upravljanje informacijama (Ilić, 2020), ima značajnu ulogu u kreiranju savremenog okruženja za učenje. Imajući u vidu da efikasnost i efektivnost primene savremenih tehnologija u vaspitnoobrazovnom sistemu u značajnoj meri zavisi od nastavnika, kao posrednika u komunikaciji između učenika i nastavnih sadržaja, te da je pojava i ekspanzija korišćenja savremenih tehnologija. Cilj ovog istraživanja odnosi se na mišljenje i iskustva nastavnika u vezi sa korišćenjem informaciono-komunikacionih i multimedijalnih tehnologija i interneta u nastavi u osnovnim školama, kao i na mogućnosti navedene tehnologije da unapredi nastavu, u ovom slučaju na daljinu. Takođe, ispitani su stavovi i mišljenja nastavnika i učenika o korišćenju informaciono-komunikacionih i multimedijalnih tehnologija i interneta u nastavi 2022. godine. Rezultati novog istraživanja pokazuju da su te potrebe i dalje aktuelne, pri čemu 2023. godine nastavnici procenjuju da im je svaki od oblika podrške potreban u manjoj meri. Uzorak istraživanja činilo je 1410 učitelja i predmetnih nastavnika koji su 2023. godine bili zaposleni u osnovnim školama u vojvođanskim gradovima, opštinama i naseljenim mestima. Može se zaključiti da su nastavnici otvoreni za različite oblike systemske podrške za realizaciju nastave uz primenu IKT-a, ali tu podršku ne smatraju presudnom za ostvarivanje svojih profesionalnih zadataka. Sa druge strane, nastavnici visoko procenjuju potrebu za svakim od oblika podrške učenicima u nastavi u kojoj se koriste savremeni mediji, a u vezi sa kojim je ispitivano njihovo mišljenje, što je iznenađujući podatak, imajući u vidu ekspanziju primene informacione tehnologije tokom poslednje decenije, a naročito za vreme pandemije izazvane virusom kovid 19, i naročito od strane dece i mladih. Polazeći od navedenih istraživačkih nalaza, a imajući u vidu značaj iskustava i kompetencija nastavnika za realizovanje nastave i učenja na svim nivoima obrazovnog sistema, ispitivano je 2023. godine mišljenje nastavnika u vezi sa pojedinim aspektima obezbeđenja optimalnih uslova za planiranje, pripremanje, realizaciju i evaluaciju nastave podržane informaciono-komunikacionim tehnologijama. Namera je bila da se dođe do saznanja o problemima i izazovima sa kojima se zaposleni u školama suočavaju prilikom realizacije nastave uz korišćenje savremene tehnologije, kao i da se ukaže na mogućnosti za njihovo prevazilaženje. Istraživanje se može opisati kao potreba za definisanjem neophodnih promena u cilju poboljšanja postojećeg stanja u nastavnom sistemu. Istraživanje je realizovao Pedagoški zavod Vojvodine u saradnji sa Centrom za istraživanja, konsalting i edukacije Izdavačkog preduzeća „Epoha”.

Ključne reči: IKT, metodika nastave, inovacije, nastavnici.

Ionuța Ilieș

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

Centrul Universitar Nord din Baia Mare

ionutailies96@gmail.com

LEGĂTURA DINTRE LITERATURA DOUĂMIISTĂ ȘI STUDIILE DE TIP *WORLD LITERATURE*

Bazată pe redarea unor teme care tratează problemele vieții cotidiene, literatura douămiistă depășește granițele culturii autohtone și se încadrează pe o piață mondială. Din acest punct de vedere este interesant de analizat cum meritul acestei literaturii este de a reda cât mai clar problemele societății actuale prin integrarea într-un sistem literar mondial, care tinde să-l devanseze pe cel al culturii de origine. Astfel, regândirea literaturii în raport cu un cadru global, transnațional e punctul de pornire al studiilor din sfera *World Literature*. În literatura anilor 2000 dezbaterăa unor teme care se situează în afara comunismului, cum ar fi instituția familiei, corporalul, erotismul, sexualul și homosexualitatea, boala, are ca sursă publicul la care se adresează, fiind străin de experiențele din comunism, față de reprezentății vechilor generații care au fost actanți sau martori la acele evenimente. O abordare a literaturii douămiiste într-un cadru global are la bază premisa conform căreia o operă literară începe să devină relevantă pentru un cititor în funcție de legătura care se stabilește între temele abordate de scriitor și interesele, preocupările cotidiene ale societății în care acesta trăiește. Plecând de la această idee, lucrarea de față mizează pe demonstrarea faptului că literatura douămiistă este o literatură de consum, de receptare, de public, adaptată la vremurile și la modelele actuale globale, unde la nivel tematic impactul problemelor grave ale cotidianului este vizibil în această zonă a relațiilor intime.

Cuvinte-cheie: douămiism, *World Literature*, transnaționalitate.

Silvia Iluț

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

Centrul Universitar Nord din Baia Mare

dimanescu_silvia@yahoo.com

DIMINUTIVAREA ANTROPONIMELOR ÎN LITERATURA ROMÂNEASCĂ – IMPLICAȚII PSIHOLOGICE

Lucrarea de față are ca obiectiv identificarea valențelor expresive ale numirii în operele literare românești și decodarea relației nume-purtător, a raportului logic între nume și personajul literar.

Cercetarea se bazează pe o analiză multifacetată, întrucât ne propunem să abordăm numele proprii literare diminutive dintr-o triplă perspectivă: etimologică, stilistică și contextual-conotativă.

Pentru a ilustra aspectele vizate, pornim de la funcțiile literare și simbolice ale numelor personajelor, actul numirii reprezentând o modalitate de conturare și de individualizare a eroilor.

Diminutivarea numelor transcende factorii sociali și ideologici, devenind manifestările unor „forțe” de ordin psihologic.

Pornind de la premisa că numele eroilor din creațiile beletristice sunt purtătoare de semnificații lingvistice, dar și psihosocioculturale, cercetarea noastră are ca obiectiv să prezume legătura dintre numele diminutive ale actanților și comportamentul verbal/social/psihologic sau destinul lor în operă.

Metodologia lucrării este cea specifică onomasticii, semanticii, stilisticii, teoriei textului literar și teoriei literaturii. Corpusul lucrării este preluat din operele literare românești.

Cuvinte-cheie: onomastică literară, nume proprii, stilistică, implicații psihologice, diminutivare.

Simona Lazăr

Institutul de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu-Plopșor”
din Craiova, al Academiei Române
simonalazar@ymail.com

COMUNITĂȚI PREISTORICE DESCOPERITE ÎN ZONA DUNĂRII LA PORȚILE DE FIER (ROMÂNIA) – DJERDAP (SERBIA)

Condițiile de viață favorabile din zona Dunării au făcut ca aceste meleaguri să fie locuite încă din perioada neolitică. Dunărea nu a fost niciodată o graniță pentru comunitățile preistorice din această zonă, ci mai curând o cale de comunicare și de transmitere a influențelor culturale.

În anii 1960-1970, în perioada anterioară construirii hidrocentralei de la Porțile de Fier – Djerdap, s-a intensificat cercetarea acestei zone cu o bogată istorie și multiple tradiții culturale. S-au creat colective de cercetare cu sprijinul Academiei Române și al Academiei de Științe din Serbia în vederea efectuării de cercetări multidisciplinare în zonele care urmau să fie afectate de construirea hidrocentralei. Comisia mixtă condusă de E. Condurachi, CS Nicolăescu Plopșor, D. Tudor s.a. din partea României și de Dj. Bošković, Branko Gavela, Dušanka Vučković-Todorović ș.a din partea Serbiei si-a desfășurat activitatea în plan științific și cultural, au fost efectuate cercetări arheologice, istorice și etnografice și au fost salvate numeroase valori istorice, de artă, arhitectură și etnografie. Funcționarea comisiei a fost cel mai bun exemplu de colaborare transfrontalieră, pe un proiect comun, desfășurat între cele două țări.

În acest context s-au desfășurat săpături arheologice care au pus în lumină importanța comunităților preistorice din zonă. Descoperirile la Lepenski Vir, Cuina Turcului, care datează de la sfârșitul epipaleoliticului și neolitic, Dubovac, Žuto Brdo, Balta Verde, din epoca bronzului, Insula Banului, Moldova Veche, Monastir Gospodinski Vir, Ostrovul Șimian din epoca fierului sunt doar câteva exemple care ar putea fi completate de multe altele din epoca romană și medievală.

Cuvinte-cheie: cercetări științifice, istorie, cultură, Porțile de Fier – Djerdap, colaborare transfrontalieră.

Luiza Catrinel Marinescu

Universitatea Sf. Kliment Ohridsky, Sofia, Bulgaria

luizamarinescu700@hotmail.com

PROFESORUL V. MIRCESCO ȘI PRIMUL SĂU MANUAL DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU STRĂINI

Prezentul studiu își propune o recitare în cheie contemporană a uneia dintre primele gramatici românești *Grammaire de la Langue Roumaine par V. Mircesco précédée d'un aperçu historique sur la langue roumaine par A. Ubicini*, Paris, Maisonneuve et Cie, Libraires éditeurs, 15 Quai Voltaire, 15, 1863 destinate uzului studenților străini, realizată de două personalități ale celui de al XIX-lea veac: A. Ubicini și V. Alecsandri, care semnează cu pseudonimul V. Mircesco. Studiul punctează informații despre:

- a. Personalitatea celor doi autori care semnează unul prefața, celălalt conținutul propriu-zis al *Gramaticii*.
- b. Destinatarul *Gramaticii*: publicul instruit francofon.
- c. Metoda de structurare a materialului lingvistic.
- d. Strategia didactică de selectare a exemplelor din manual.
- e. Ilustrarea regulilor cu exemple: stilistică și literatură.
- f. Modernitatea didactică a *Gramaticii* lui V. Mircesco.

Cuvinte cheie: limba română pentru străini, V. Alecsandri, A. Ubicini, didactică, gramatică.

Aurora Martin

Brusov State University, Yerevan, Armenia

maurora.osaka@gmail.com

TRAVALIUL IDENTITAR FEMININ ÎN SOCIETATEA POST-COMUNISTĂ: AVORTUL ȘI ABANDONUL

Lucrarea se încadrează într-o analiză a elementelor care alterează reprezentarea identitară feminină în cultura română contemporană, urmărind amplificarea manifestărilor cu caracter violent sau deviant din societate, care alimentează ipostaza de victimă a femeii.

Problematica avortului este dramatic legată de politica ceaușistă pronatalistă. Corespondentul simbolic al avortului, abandonul maternal, cunoaște anumite forme de manifestare în societatea românească în perioada regimului comunist și se corelează cu noi tendințe societale în post-comunism. Statisticile demonstrează că, avortul și abandonul s-au manifestat în „contratimp”: perioadele de interzicere a avortului au condus la extinderea fenomenului abandonului, în timp ce legalizarea avorturilor a produs un efect invers, limitând abandonul.

Numărul mare de mame minore, însă, a dus din nou la creșterea abandonului. Ca și în cazul avortului, tot femeia este percepută drept vinovat principal, deși în majoritatea evenimentelor de acest gen, capacitatea ei de decizie este restricționată de sprijinul emoțional, situația financiară, etc. Mecanismul de auto-învinovărire și, implicit, de alterare a auto-percepției funcționează în mod similar avortului: devalorizarea feminității și transformarea femeii într-o victimă.

Un alt fenomen identificat în sfera abandonului, este plecarea părinților la muncă în străinătate. Pe lângă efectele benefice (financiare), migrația părinților are numeroase aspecte nedorite, precum destrămarea familială, „abandonul” copiilor la rude.

Abandonul - temporar sau permanent - marchează tranziția de la renunțarea fizică (avortul) la cea simbolică, având efecte mult mai diverse și mai ample asupra femeii și, implicit, asupra capacității acesteia de a proiecta o imagine integrată la nivelul societății.

Cuvinte-cheie: avort, abandon, politici pronataliste, post-comunism, (auto)victimizare.

David Menčík

University of Novi Sad, Serbia

Faculty of Philosophy

davidmencik@gmail.com

PROS AND CONS OF DIGITAL MEDIA USE, WITH SPECIAL FOCUS ON CORRUPTION OF CHILDREN AND ADOLESCENTS

To say that the world has immensely changed since internet became a global phenomenon is a statement of a fact. Any information being “one click, or one swipe away”, led to digital media being heavily used by new generations. Digital media allows its users access to free and easier communication, important educational content, news and entertainment in a much more accessible way than ever before, therefore essentially making the life easier to live. On the other hand, with the accessibility of the aforementioned benefits came an infinitude of internet which leads to the possible overuse of it. Following the rise of concern in behavioural difficulties of children and adolescents connected with digital media usage due to Serbia’s first ever school shooting that happened last year, we undertook an intergenerational interview questionnaire with 50 people regarding the question of pros and cons of digital media use for children and adolescents. This paper undertakes to present the conclusions of the questionnaire but also to create a theoretical understanding of the digital media and its use and overuse, with a special focus on corruption of children and adolescents. Therefore, the paper has both a theoretical and practical intentions. We shall undertake to philosophically understand what changed in the world in the last couple of decades with the rise digital media. Even more importantly we will move our attention towards a review of chosen sociological, psychological and medical research papers discussing the problems that digital media creates in the upbringing of new generations (such as mental health issues, procrastination and behaviour difficulties) with the intention to create a theoretical background for someone who is willing to create a larger practical inquiry on the mentioned topics.

Keywords: Intergenerational attitudes towards digital media, Use of media by children and adolescents, Behaviour difficulties of children and adolescents connected with media usage, social media and mental health issues in adolescents, procrastination.

Đura Miočinović

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija

Filozofski fakultet

djura.miocinovic@ff.uns.ac.rs

**PREVOĐENJE/PREPEVAVANJE PESAMA ZA MUZIČKO IZVOĐENJE:
*DŽAGA-DŽAGA***

Ovim radom pokušavamo da izvedemo analizu prevoda/prepeva pesme sa ruskog (*Мои мармеладный*), na rumunski (*Jaga Jaga*), odnosno na srpski (*Zmija i žaba*) i da istražimo koliko je izmenjen izvorni tekst, a koliko je sačuvana izvorna poruka.

Ključne reči: prevod, prepev, muzika, tekst, poruka.

Ivana Miškeljin

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Pedagoški fakultet u Somboru
ivanamiskeljin@gmail.com

Mario Liguori

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Filozofski fakultet
mario.liguori@ff.uns.ac.rs

Danka Ivošević

Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Pedagoški fakultet u Somboru
danka.ivošević@pef.uns.ac.rs

**PETRU KRDU – BIOGRAFSKA I BIBLIOGRAFSKA STUDIJA
S OSVRTOM NA ODABRANA DELA**

Cilj rada je da se stekne uvid u stvaralaštvo i zaostavštinu najplodotvornijeg rumunskog autora u Srbiji, Petrua Krdua, na osnovu sačinjene bibliografije, primarne i sekundarne literature. Krdu je bio izuzetno aktivan na našoj kulturnoj sceni više decenija, o čemu svedoči i njegova veoma raznovrsna i bogata bibliografija kao i interesovanje novinskih medija. Rad skreće pažnju na najrelevantnije činjenice vezane za njegovu svestranu ličnost i široko delovanje u Srbiji kao pesnika, književnog prevodioca, antologičara, hroničara, književnog kritičara, novinara Radio-televizije Vojvodine, urednika Radio Novog Sada, osnivača i urednika časopisa Kovine, predsednika i urednika komune zavičajnih pisaca Književna opština Vršac (KOV), utemeljivača prestižne Evropske nagrade za poeziju, esejiste, mislioca, zapaženog izletnika u likovno stvaralaštvo i daje kratak prikaz njegovih odabranih dela. U svrhu pisanja rada izrađena je njegova bibliografija koja broji 501 bibliografsku jedinicu koje su preuzete iz uzajamne bibliografsko-kataloške baze podataka COBIB.SR. Relevantni podaci su izvučeni iz sačinjenih registara autora čije radove je prevodio Krdu, autora koji su prevodili dela Krdua, naslova knjiga i priloga Krdua, naslova knjiga i priloga koje je preveo Krdu, naslova prevedenih knjiga i priloga Krdua, časopisa u kojima su prilozima Krdua i njegovi prevedeni prilozima, izdavači knjiga.

Ključne reči: Petru Krdu, bibliografija, pesme, eseji, prikazi.

Marinică Mozor

Universitatea din Novi Sad, Serbia

Facultatea de Filosofie

marinike.mozor@ff.uns.ac.rs

**UNIVERSUL COPILĂRIEI ÎN ROMANELE
PE CÂND CREȘTEAM DE MIODRAG MILOȘ ȘI
COPILARIA DIN AMINTIRI DE RADU FLORA**

Cercetarea mea este despre universul copilăriei în romanul *Pe când creșteam* de Miodrag Miloș și *Copilăria din amintiri* de Radu Flora. Cu un fir epic interesant, romancierul face o prezentare a școlii românești din Banatul sârbesc, subiectul primului roman fiind amintirile scriitorului despre momentele petrecute în școală și războiul în sine. Pe de altă parte, Radu Flora, în romanul său, prezintă o descriere mai amplă a satului bănățean. Romanul lui Radu Flora ”*Copilăria din amintiri*” este un roman autobiografic la care autorul dorește ca titlul să aibă o potrivire cu cel a lui Ion Creangă. Dorința autorului de a reda satul bănățean din vremea copilăriei. Schimbările care au devenit clar vizibile de la câteva decenii distantă, nostalgia față de copilărie cât și lexicul specific zonei sunt elemente care ne furnizează informații importante legate de această zonă dar și despre autor. Ambele romane sunt autobiografice și descriu timpul copilăriei.

Cuvinte-cheie: școală, elev, satul bănățean, Miodrag Miloș, Radu Flora.

Octavia Nedelcu

Universitatea din București, România
cnelcu2004@yahoo.com

FILOLOGIA SÂRBO(CROATĂ) DE IERI ȘI DE AZI

Împlinirea a 75 de ani de existență neîntreruptă a Catedrei de filologie sârbo(croată) la Universitatea din București, a prilejuit jalonarea în această lucrare a celor mai importante momente din istoricul catedrei. Filologia slavă, în diversele sale ipostaze instituționale, are o îndelungată tradiție la Universitatea din București, de la prima prelegere a marelui slavist Ioan Bogdan din 1891, privind însemnătatea studiilor slave pentru cultura română, până la Reforma Învățământului Superior din 1948 când se înființează primele lectorate de limbi slave. În rândul acestora se afla și lectoratul de limba sârbă, inaugurat în anul universitar 1949-1950, an de referință pentru sârbistica din România. De atunci și până în prezent, studierea limbilor slave la Universitatea din București, organizate sub titulatura de facultate, departament, catedră, secție, colectiv, a avut și are un loc important în slavistica românească.

În configurarea actuală, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine, una dintre cele mai mari și importante instituții de învățământ superior ale Universității din București, cu o bogată tradiție în predarea limbilor și literaturilor străine, este unica din țară unde se studiază zece limbi slave (bulgară, cehă, croată, macedoneană, polonă, rusă, sârbă, slovenă, slovacă, ucraineană).

Despre istoricul slavisticii românești, al filologiei sârbo(croate), al Catedrei de Limbi și Literaturi Slave, s-au scris și publicat de-a lungul timpului mai mult sau mai puțin marginal câteva articole și studii publicate în reviste de specialitate. Obiectivul lucrării noastre este de a prezenta nu doar ipostaze diacronice și sincronice ale predării limbii sârbo(croate) la Universitatea din București, ci și provocările cu care ne confruntăm și evident perspectivele pe care le proiectăm,

Cuvinte-cheie: slavistica românească, filologie sârbo(croată), Universitatea din București, istoric, jubilee.

Mirela Corina Nițu (Samoilă)
Institutul Pontifical Oriental, Vatican
Facultatea de Științe Eccleziastice
mcnitu@orientale.it

**PERSONAJELE EMMA BOVARY ȘI EMILIA RĂCHITARU
PREZENTATE ÎN LITERATURĂ,
RESPECTIV ÎN ARTA CINEMATOGRAFICĂ**

Articolul face parte dintr-un studiu mai amplu ce tratează asemănările și deosebirile dintre literatură și cinematografie, operele literare „Patul lui Procust” de Camil Petrescu și „Doamna Bovary” de Gustave Flaubert fiind operele suport pe care mi-am realizat cercetarea. În acest articol realizez caracterizarea celor două personaje feminine, așa cum apar ilustrate în literatură, dar și cum sunt prezentate în transpunerea cinematografică a celor două opere literare amintite. Cele două arte, literatura și cinematografia, sunt distincte, fiecare având caracteristici și modalități de creație diferite, dar nu sunt inseparabile, uneori interferează și se intersectează, se află în relație de interdependență, una condiționând-o pe cealaltă. După o carte poate apărea un film și, invers, un film poate genera nașterea unei opere literare. Revenind la obiectivele studiului meu, afirm că am căutat să relev componentele celor două arte, tipologiile de lucru, asemănările și deosebirile, elementele originale, iar metodele mele de cercetare au fost dintre cele mai diverse: de la studierea celor două tipuri de artă și realizarea paralelismului dintre acestea până la interviuarea oamenilor de film, cum ar fi acrița Tania Popa, care a interpretat unul dintre personajele analizate și care mi-a dezvăluit multe aspecte din culisele cinematografului, oferindu-mi și privilegiul de a studia scenariul după care s-a făcut filmul „Patul lui Procust”. Internetul mi-a dat posibilitatea de a descoperi păreri multora dintre cineaștii care au realizat „Madame Bovary”, păreri din care am putut extrage modalități de lucru, interpretări, viziuni etc. Rezultatele studiului sunt evidente: fiecare artă abordează original teme tratate, între ele existând o intercondiționare complementară.

Cuvinte-cheie: literatură, cinematografie, interferențe, scenariu, personaje.

Maria Alexandra Pantea

Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” Arad, România

mariapantea82@gmail.com

DIVERSITATE ETNICĂ SI CONFESIONALĂ ÎN COMITATUL ARADULUI (SEC. XVIII-XIX)

Procesul modernizării simțit în părțile Aradului în secolul al XVIII-lea este rezultatul politicii Curții imperiale. Datorită măsurilor luate de autoritățile de la Viena, în satele românești din Câmpia Aradului s-au petrecut transformări profunde, iar din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea în lumea rurală arhaică românească au pătruns o serie de „elemente străine”.

Situația socială, etnică și confesională existentă în localitățile din Câmpia Aradului la începutul secolului al XIX-lea este rezultatul colonizărilor, dar și al procesului de modernizare. Colonizarea în satele românești din Câmpia Aradului a slovacilor, maghiarilor și germanilor în prima jumătate a secolului al XIX-lea a dus la un impuls în dezvoltarea economică, ceea ce a făcut ca la mijlocul secolului al XIX-lea modernizarea să pătrundă și în societatea românească. Ca urmare a măsurilor luate de autoritățile statului, la începutul secolului al XIX-lea apare o diversitate etnică și confesională, fapt ce a făcut ca etnia să nu se mai confunde cu religia.

Putem constata că în secolul al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea românii din părțile Aradului, conviețuiau alături de sârbi, maghiari, germani, slovaci și evrei, dar și-au afirmat identitatea națională proprie.

Cuvinte-cheie: colonizare, etnie, confesiune, autorități.

Costinel-Iulian Partenie

Universitatea de Vest din Timișoara, România
costinel.partenie95@e-uvvt.ro

BENJAMIN FUNDOIANU – UN SCRITOR PLURIVALENT

Opera lui Benjamin Fundoianu, devenit ulterior Benjamin Fondane, este complexă, întrucât urmărește mai multe direcții: traducerea în limba română și promovarea textelor aparținând unor scriitori evrei față de care simțea o datorie de a-i face cunocși, traducerea în franceză a unor autori deja consacrați din literatura română, eseuri pe diverse teme (literatură, cinematografie, filosofie etc.), dar și critică literară și culturală. Încă de la o vârstă fragedă, Benjamin Fundoianu a manifestat interes și înclinație spre ceea ce am putea numi, într-un sens deloc pueril sau superficial, curiozitate, întrucât toate exercițiile literare pe care le-a făcut de-a lungul întregii sale vieți sunt o dovadă a necesității de a înțelege lumea din care făcea parte și pe care era „dator” să o descrie, să o dezbată, să o perceapă din cât mai multe unghiuri. Considerăm că scopul acestor frământări intelectuale a fost, în primul rând, dorința de înțelegere, dar, în al doilea rând, și nevoia de identificare a propriei ființe prin raportare la lumea din jur. Contextul istoric, caracterizat printr-un puternic dinamism, a favorizat latura meditativă, contemplativă a scriitorului Benjamin Fundoianu care nu a ratat nicio ocazie de a se chestiona asupra propriei existențe.

Lucrarea de față își propune să evidențieze pluralitatea direcțiilor în care s-a dezvoltat opera lui Benjamin Fundoianu, aspect ce i-a permis să se remarce în peisajul cultural al vremii, fiind unul dintre cei mai rodnici trudiitori ai condeiului din primele decenii ale secolului al XX-lea, un scriitor care a sfidat și a siderat o întreagă națiune cu ideile sale moderniste. Radicalismul unora dintre ideile sale nu anulează valoarea textelor pe care le-a lăsat moștenire, însă acesta a determinat reacții din partea câtorva dintre contemporanii săi, precum și plasarea într-un spațiu marginal vreme de câteva decenii.

Opera lui Benjamin Fundoianu este plurivalentă, fiind o oglindire a tumultului din plan biografic. Alternanța literară Fundoianu-Fondane delimitează cele două perioade de creație de care însuși autorul era conștient.

Cuvinte-cheie: Benjamin Fundoianu, plurivalență, secolul al XX-lea, opere.

Virginia Popović

Universitatea din Novi Sad, Serbia

Facultatea de Filosofie

popovic.virdjinja@ff.uns.ac.rs

Brîndușa Juică

Universitatea din Belgrad, Serbia

Facultatea pentru Instruirea Învățătorilor și Educatorilor Belgrad

zujkab@yahoo.com

Marinel Negru

Universitatea din Belgrad, Serbia

Facultatea pentru Instruirea Învățătorilor și Educatorilor Belgrad

Marinel.Negru@uf.bg.ac.rs

IMPACTUL NEGATIV AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI LA DISTANȚĂ ASUPRA TIMPULUI LIBER AL PROFESORILOR

Digitalizarea a schimbat peste tot conținutul relațiilor individuale și colective de muncă dar și a condițiilor de muncă. Practic nu există sector care să nu fie afectat de digitalizare într-o anumită măsură, dar aproape nicăieri nu este un proces omogen, deoarece intensitatea și amploarea impacturilor ei sunt destul de inegale și diferă semnificativ de la caz la caz. Constatările privind consecințele digitalizării asupra calității muncii profesorilor evidențiază caracterul ambivalent al acestor schimbări pentru instituții de învățământ și pentru profesori.

Munca (ore, seminarii) la distanță aduce atât aspecte pozitive, cât și negative asupra muncii profesorului și organizării timpului acestuia. În privința părții pozitive, calitatea mai ridicată a muncii din perspectiva profesorului, programul de muncă flexibil și un grad mai mare de autonomie fac ca munca la distanță să fie o practică acceptabilă pentru un număr mare de profesori. În ceea ce privește aspectele negative, dispariția graniței dintre muncă și viața privată și tendința de a se lucra mai multe ore sunt două dintre cele mai relevante probleme pe care le-a adus munca la distanță.

Pe de altă parte lipsește dreptul profesorului la indisponibilitate, ceea ce se referă la dreptul profesorului de a nu va mai trebui să ia parte la activități sau să participe în comunicări electronice legate de muncă, cum ar fi e-mailuri sau alte mesaje, în afara orelor de lucru. Acest termen a apărut ca urmare a progreselor în tehnologiile de comunicare și a impactului acestora asupra oamenilor. Utilizarea smartphone-urilor și a altor dispozitive digitale înseamnă că a fi „întotdeauna disponibil” a devenit o realitate în multe locuri de muncă. Accesul continuu de la distanță poate să facă presiune asupra profesorilor pentru a fi disponibili în orice moment. Așteptarea că profesorii vor fi disponibili aproape în orice moment pentru comunicări online sau la telefon mobile este în unele țări europene considerată potențial dăunătoare pentru sănătatea lor și afectează în mare parte viața lor familială, ceea ce la nivel internațional s-a început serios să se discute acest aspect.

În lucrare se vor prezenta câteva aspecte negative ale muncii profesorului la distanță, prin analiza unor situații concrete de pe timpul pandemiei de Covid-19, surprinse la nivel de universitate.

Cuvinte-cheie: profesor universitar, munca la distanță, platform digitale, aspecte negative.

Virginia Popović

Universitatea din Novi Sad, Serbia

Facultatea de Filosofie

popovic. virdjinija@ff.uns.ac.rs

Igor Mahovac

Universitatea din Novi Sad, Serbia

Facultatea de Agricultură

agrotimmehanika@gmail.com

**TERMINOLOGIA TEHNICĂ ȘI AGRICOLĂ ÎN DOUĂ DICȚIONARE
SÂRBO-ROMÂNE DIN VOIVODINA, SERBIA**

Terminologia tehnică și agricolă se schimbă din zi în zi, astfel că, odată cu apariția unor mașini sau unelte agricole, apare și denumirea lui care este preluată, în primul rând din limba latină sau limbile slave, dar în ultima vreme tot mai des apar denumiri preluate din limba engleză sau germană. Din latină au fost moșteniți termenii ce reflectă denumiri de culturi și procese principale ale muncii agricole: grâu, orz, secară, linte, spic, mei, câmp, iar la cuvintele de origine slavă se referă, în primul rând la denumirile de unelte de muncă, de metode de lucrare a pământului: plug, coasă, brazdă, snop, stog, căpiță ș. a. m. d. Examinând doar datele citate, istoricul poate să facă o concluzie convingătoare, că atât strămoșii romani, cât și cei slavi ai poporului român cunoșteau agricultura, însă strămoșii slavi ai poporului român cunoșteau agricultura și uneltele agricole într-un stadiu mai dezvoltat și au introdus în limbă mulți termeni ce corespund stadiului de dezvoltare a agriculturii și tehnicii. În Banatul sârbesc, prin influența limbii sârbe se folosesc mult mai multe cuvinte de origine slavă, terminologia tehnică și agricolă fiind destul de bogată. În prezenta lucrare se analizează terminologia tehnică și agricolă din două dicționare sârbo române: *Dicționarul sârb-român* al lui Radu Flora apărut la Editura Frăție și Unitate din Vârșeț (1952) și *Dicționarul român-sârb* apărut la Editura Institutului Cultural Român din Zrenianin (Ediția I - 2012, Ediția a II-a 2015), terminologie prezentă și în vocabularul țăranilor din Banatul sârbesc. Scopul acestei lucrări este de a descoperi transformările la nivelul lexicului în ultimii cincizeci de ani, îmbogățirea vocabularului cu cuvinte noi și abandonarea lexicului învechit, dar și folosirea acestei terminologii tehnice și agricole de românii din Banatul sârbesc unde, în ultimele decenii se poate observa o mare influență a limbii sârbe.

Cuvinte-cheie: tehnica agricolă, dicționar, influență slavă, Banat.

Delia-Anamaria Răchișan

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România

Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Facultatea de Litere

rcdelia@yahoo.com

NODUL – SIMBOL ARHETIPAL

Lucrarea își propune să evidențieze faptul că nodul reprezintă un simbol arhetipal, o universalie regăsită în diverse spații culturale. Sesizăm unitatea în diversitate și o pleiadă de binarități: a lega- a dezlega, benign-malign, sacru-profan. La prima vedere, nodul pare a fi banal, însă se dovedește a fi complex. La nivel simbolic, nodul inserează chintesența vieții, devine generator de destine. Astfel, nodul leagă și dezleagă soarta ființei umane sau chiar destinul omenirii. Ambivalența nodului determină poziționarea acestuia între fast și nefast. Universul ontologic al satului românesc oferă exemple generoase în acest sens: de exemplu, șnurul mărțișorului trebuie înnodat de trei ori, deoarece deochiul, forțele malefice se vor opri la nivelul nodurilor, iar purtătorul va fi protejat (funcție apotropaică). Nodul întretaie, determină un blocaj. Astfel, femeia însărcinată din mediul rural nu va purta niciodată o haină înnodată la nivelul abdomenului. Totodată, brăcinarul înnodat reprezintă un obiect indispensabil recuzitei magice (se crede că îndepărtează Fata Pădurii). Brâul înnodat de lână, dezlegat de mire în noaptea nunții, reamintește de nodul herculean al dragostei. Nodul gordian anunță o problemă majoră, iar nodul lui Isis sugerează nemurirea. Nodul tradițional din județul Maramureș, nodul cu zurgălăi/țurcălăi acroșat la poarta tradițională, la filigorie, la fus, pe breloc sau inserat în sticle artizanale, ne duce cu gândul la nodul dacic sacru cu gol sonor care trebuie strict delimitat de nodul Necuratului cu centrul plin. Jucăria tradițională chinezească KongMing, inventată de Zhuge Kongming acum aproximativ 2000 de ani, poartă în ea însăși ideea că nodul este un simbol arhetipal indispensabil oricărui spațiu cultural.

Cuvinte-cheie: nod, simbol arhetipal, spații culturale.

Dușița Ristin

Universitatea din București, România
Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
dusita.ristin@lls.unibuc.ro

„DUC DORUL ȚĂRII, AL PRIETENILOR, AL CATEDREI” – TUDOR VIANU

În maniera biografilor dornici să găsească și să prezinte cititorilor aspecte inedite, aproape deloc cunoscute și discutate până în prezent, din viața și opera unor personalități exemplare din domeniul literelor care au contribuit la dezvoltarea relațiilor interculturale româno-sârbe, la transferul valorilor artistice de la un popor la altul, surprinse la cel mai înalt nivel din ierarhia societății, ne vom concentra în lucrarea noastră la prezentarea datelor relevante pentru așa-zisa „perioadă belgrădeană” din experiența de diplomat a cunoscutului profesor, scriitor, critic, estetician și comparatist, Tudor Vianu. De la 1 martie 1946 și până în decembrie 1947, Tudor Vianu a deținut funcția de ambasador extraordinar și plenipotențiar al Regatului României în Iugoslavia și ne vom referi în lucrarea noastră la prezentarea impresiilor sale despre țară, despre Belgrad, un oraș „cu aspect de *mitteleuropäisch*”, cu clădirile sale monumentale și priveliștea încântătoare a parcului Kalemegdan, cu perspectiva pitorească a râurilor Dunărea și Sava, cu „oameni serioși și harnici”, și unde, în acea perioadă de după al Doilea Război Mondial, când orașul „a fost foarte lovit, mai mult decât Bucureștiul”, totul pare bine organizat și „multă lume vorbește franceză și nemțește”. Vom evidenția faptul că sfera diplomației are criterii comune cu civilizația, presupune deschideri, dezvăluie spiritului creator șansa de a se înnoi, de a conferi valorilor, limitate ca întindere, o mai largă perspectivă, precum și mirajul receptării acestora dincolo de îngustul localism. Conținutul ideatic al lucrării noastre îl vom argumenta pornind de la articolele de presă și documentele de arhivă din corespondența personală și diplomatică a profesorului Tudor Vianu, înzestrat cu un spirit de observație, putere de judecată și capacitate de expresie deosebite, urmărind aura sa solemnă, peste marginile căreia „interlocutorul se hotăra cu greu să pășească” (*Eugen Simion*).

Cuvinte-cheie: relații diplomatice româno-sârbe, Tudor Vianu, valori culturale, Belgrad, scriitori români și sârbi.

Laura Spăriosu

Universitatea din Novi Sad, Serbia
Facultatea de Filosofie
laura.spariosu@ff.uns.ac.rs

Sara Mândrea

Universitatea din Novi Sad, Serbia
Facultatea de Filosofie
smendrea@gmail.com

Suzana Milošević

Universitatea din Novi Sad, Serbia
Facultatea de Filosofie
suzana98@live.com

**SENSURIALE LEXEMELOR *OCHI* ȘI *URECHE*
ÎN EXPRESII ȘI LOCUȚIUNI**

Scopul acestei lucrări este de a realiza o vedere de ansamblu asupra sensurilor pe care le au lexemele *ochi* și *ureche* în expresii și locuțiuni. Cercetând dicționarele explicative, dicționarele de expresii și locuțiuni, dicționarele academice, dicționarele ortografice, ortoepice și morfologice și dicționarele de argou, intenția este de a identifica și lămuri aceste îmbinări de cuvinte concentrate în jurul cuvântului-cheie, utilizate atât cu sens propriu, cât și cu sens figurat.

Cuvinte-cheie: expresie, locuțiune, ochi, ureche.

Alice Toma

Université libre de Bruxelles, Belgique
cristinaalice.toma@gmail.com

SOARELE ȘI LUNA – DE LA MIT LA BALADĂ

Entre la naissance et la mort, il y a l'amour. Un des domaines qui en font écho est la littérature. Notre atelier porte sur le thème du second grand passage, l'amour. Nous réduisons l'analyse du rite au sentiment amoureux, dominant dans le cas du second passage et évidemment sous-jacent au rituel du mariage. Nous nous penchons dans notre analyse d'une part, sur les figures mythiques de l'amour dans la littérature roumaine et, d'autre part, sur le langage affectif du sentiment. La ballade avec le même (?) personnage féminin mythique que le conte de fée Ileana Simziana (Petre Ispirescu) est *Soarele și Luna (Le Soleil et la Lune)*, incluse par G. Dem Teodorescu dans son célèbre recueil *Poèmes populaires roumains* (1885), avec une version signée par Vasile Alecsandri). Celle-ci est considérée un des quatre chefs-d'œuvre de l'épique populaires en vers qui soutiennent tout l'édifice – *Miorița, Meșterul Manole, Soarele și Luna, Toma Alimoș*. (Constantinesc, Fruntelată 2006: 130). La réponse trouvée par le narrateur afin de résoudre la situation conflictuelle force la métamorphose du personnage principal et une interprétation immédiate par la logique rationnelle selon les coutumes actuelles. Nous montrerons que la logique symbolique et les effets narratifs spéciaux peuvent conduire à une interprétation différente du message de cette ballade.

Mots clés: folklore, littérature, mythe, linguistique, affectivité, mythanalyse, isotopie sémantique.

Minerva Trajlović Kondan
Universitatea din Belgrad, Serbia
Facultatea de Filologie
minervatra@yahoo.com

Simona Popov
Universitatea din Belgrad, Serbia
Facultatea de Filologie
popov.simona@gmail.com

Mirela Belada
Universitatea din Belgrad, Serbia
Facultatea de Filologie
mirela84bg@yahoo.com

ROMANII DIN BANATUL SARBESC PRIN POVESTIRILE LOR

Acest articol își propune cercetarea discursului narativ al apartenențelor minorității române din Banatul sârbesc, care se află la confluența mai multor culturi, într-o zonă multietnică și multilingvistică, în care sentimentul de apartenență la o anumită colectivitate este privit ca rezultat al împărtășirii experiențelor comune între apartenenții acestei comunități. Ceea ce este identic pentru românii de aici sunt limba, percepțiile colective, tradițiile și obiceiurile, întregul patrimoniu cultural al acestora. Toate acestea permit românilor de aici să-l înțeleagă pe Celălalt și să comunice cu acesta, dar și să se construiască și să își reconstruiască identitatea. Cum fațetele identității sunt multiple, identificarea românilor de aici cu alte grupuri și alte culturi este în strânsă legătură cu cadrul contextual, temporal sau spațial. Dacă identitatea este un proces privit ca afirmare subiectivă și interacțiune socială, identitatea unei comunități ar putea fi identică cu acele imagini despre lume care sunt înrădăcinate în conștiința colectivă, într-un cadru temporal și spațial variabil.

Baza teoretică a demersului nostru este interdisciplinară, aceasta încorporând abordarea imagologică, studiul mentalităților sau pe cea a reprezentărilor sociale. În analiza procesului de construire a identității ne-am axat pe metoda calitativă, adică pe tehnica narativă *povestea vieții* și corpusul de texte personal înregistrat în localitățile Vladimirovac/Petrovasâla și în localitățile Ovcea, Sutiesca, Seleuș și Coștei.

Plecând de la faptul că subiectul identitar este un produs social, rezultatele lucrării ar trebui să arate că discursul identitar are posibilitatea să recupereze portretul colectiv al comunității, în situația în care memoria individuală sau de grup este supusă unor permanente reînnoiri și în care memoria socială modelează și reconstruiește identitățile colective.

Cuvinte-cheie: Românii din Banatul sârbesc, discurs narativ, identitate/alteritate, memorie între realitate și ficțiune.

Snežana Vukadinović
Univerzitet u Novom Sadu, Srbija
Filozofski fakultet
snezana.vukadinovic@ff.uns.ac.rs

LINGUA LATINA ET CORONA

U toku lockdown nastava latinskog jezika odvijala se hibridno tj. preko internet konekcije. Glavni cilj mi je bio za vreme ove neprirodne situacije da studente fokusiram na primenjenost i percepciju latinskog jezika u umetnosti kao što su muzika i film. U ovom radu ću analizirati, na filmu „Amadeus“ reditelja Miloša Formana sve didaktičke aspekte koji su mi pomogli da se latinski jezik nesmetano izučava.

Ključne reči: Pandemija, Mocart, Requiem u D-molu, Latinski jezik.

Elena-Camelia Zăbavă

Universitatea „Sfinții Chiril și Metodiu” Veliko Târnovo, Bulgaria
cameliazabava@yahoo.com

MEMORIALISTICA LINGVIȘTILOR. TEHNICA PORTRETULUI LA AL. ROSETTI

Lucrarea propusă pentru această conferință face parte dintr-un proiect mai amplu, dedicat analizei operelor memorialistice ale celor mai cunoscuți lingviști români. Aceste scrieri nu se supun unor reguli stricte, deoarece ele valorifică anumite tipuri de memorie și trimit la o abordare interdisciplinară. În galeria creatorilor de remarcabile pagini de memorialistică cu valoare documentară, instructivă, dar și literară, regăsim și numele unor mari lingviști, ca de exemplu: Sextil Pușcariu, Iorgu Iordan, Alexandru Rosetti, Tatiana Slama-Cazacu, Sanda Golopenția-Eretescu, Marius Sala, Grigore Brâncuș, destrămându-se astfel ideea că lingviștii scriu arid, iar scrierile lor nu pot fi compatibile cu literatura.

Articolul de față are ca obiect de studiu tehnica portretului în scrierile cu caracter memorialistic ale lingvistului Alexandru Rosetti.

Al. Rosetti creează, într-un stil propriu, concis și concentrat, care amintește de tehnica paginilor de jurnal, portretele unor mari personalități ale culturii române sau ale celei universale. Dintre aceștia amintim pe: Ion Bianu, Paul Zarifopol, Matei Caragiale, Vasile Bogrea, Tudor Vianu, Mihail Ralea, Grigore C. Moisil, Camil Petrescu, D. Panaitescu-Perpessicius, Theodor Pallady, B. P. Hasdeu, Ovid Densusianu, Ion-Aurel Candrea, Antoine Meillet, Rimbaud, Oscar Wilde, André Gide, Kafka, Camus etc.

Menționăm, bazându-ne pe cercetările noastre anterioare, că predilecția pentru portret poate fi considerată o trăsătură comună a memorialisticii lingviștilor.

Cuvinte-cheie: lingvist, memorialistică, portret, stil, autenticitate.

UNIVERZITET U NOVOM SADU
FILOZOFSKI FAKULTET NOVI SAD
21000 Novi Sad
Dr Zorana Đinđića 2
www.ff.uns.ac.rs

Elektronsko izdanje

<https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2024/978-86-6065-837-3>

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Mатице српске, Нови Сад

378:811.135.1(048.3)
378:811.161.25(048.3)

CONFERINȚA științifică internațională Studii românești și rutene - actualitate, provocări și perspective (2024 ; Novi Sad)

Volum cu rezumate [Elektronski izvor] / Conferința științifică internațională Studii românești și rutene - actualitate, provocări și perspective, 13 aprilie 2024, Novi Sad ; [editor Laura Spăriosu]. - Novi Sad : Filozofski fakultet, 2024

Način pristupa (URL): <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sadrzaj/2024/978-86-6065-837-3>. - Opis zasnovan stanju na dan 19.3.2024. - Nasl s. naslovnog ekrana. - Rezimei na rum., eng. i srp. jeziku.

ISBN 978-86-6065-837-3

a) Високо образовање - Румунистика - Апстракти б) Високо образовање - Русинистика - Апстракти

COBISS.SR-ID 140687113

